

Kristofer Lehmkuhl Forelesning 2002

**Bærekraftig
olje- og gassutvikling**
– selvmotsigelse eller realistisk ambisjon?

av
Olav Fjell
Konsernsjef i Statoil

Norges Handelshøyskole

Satt med 9 pkt. Helvetica
Trykt på 150 g matt Kremfarget offsett
Omslaget 185 g grå satinert kartong

*Trykt ved midler fra
Foreningen for Norges Handelshøyskole i Bergen*

Kristofer Lehmkuhl Forelesning 2002

**Bærekraftig
olje- og gassutvikling**
– selvmotsigelse eller realistisk ambisjon?

av
Olav Fjell
Konsernsjef i Statoil

Kristofer Lehmkuhl Forelesning
Norges Handelshøyskole

Bergen 27. september 2002

Statsråd

KRISTOFER LEHMKUHL

(1855–1949)

var en utrettelig forkjemper for Norges Handelshøyskole. Kanskje mer enn noen annen har han æren av at NHH ble opprettet, og helt til sin død fulgte han virksomheten med en aldri sviktende interesse. Han er derfor med rette blitt kalt «Høyskolens far».

Norges Handelshøyskole har villet hedre Kristofer Lehmkuhls minne ved å knytte hans navn til en årlig forelesning for studenter, faglig stab og inviterte gjester.

Forelesningen holdes så nært som mulig opptil Kristofer Lehmkuhls fødselsdag den 26. september.

INNHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Innledning	7
Et kort tilbakeblikk	8
En ny dagsorden	9
Verden trenger mer energi	10
Skolert i bærekraftig utvikling	11
Analyser og utredning av miljøkonsekvenser	12
Et levende hav – uten skadelige utslipp	13
Oljen skal til markedet – uten miljøskader	14
Statoils produkter – stadig vanskeligere å spore.....	15
Energi og klima – et krevende dilemma	16
Ny energi – et langt lerret å bleke	18
Mer enn miljø – helse og sikkerhet	19
Selskap og samfunn – hånd i hånd	20
Internasjonalisering – hva kan vi ta med oss ut?	21
Partnerskap for utvikling – verdier gjennom samarbeid	22
Utvikling – et viktig grunnlag for bærekraft	23
Vedlegg	25

INNLEDNING

Kjære forsamling,

Lehmkuhl-forelesningen har utviklet seg til en påaktet årlig tradisjon ved Norges Handelshøyskole – og i norsk samfunnsliv for øvrig. Aktuelle problemstillinger er belyst av sentrale ressurspersoner i norsk økonomi og politikk gjennom mer enn 40 år . Jeg er smigret over invitasjonen, og går til oppgaven med ydmykhet.

Det er ikke hver dag jeg får anledning til å forelese over selvvalgt tema, og da er det viktig å bruke anledningen fornuftig. Hva er vel viktigere enn å adressere det kanskje mest omtalte dilemmaet vi står overfor i olje- og gassindustrien? Er det mulig å utvikle og produsere jordens ikke-fornybare ressurser uten at det går på bekostning av framtidige generasjoners velferd? Det er det bærekraft handler om – og dette danner også kjernen i mitt foredrag i dag.

Jeg vil i løpet av forelesningen illustrere vår tilnærming til området med en del eksempler – ikke fordi vi har alle svarene eller gjør alt riktig – men for å vise hvordan den internasjonale olje- og gassindustrien arbeider med disse problemstillingene i praksis.

La meg også innledningsvis få understreke at vi i Statoil er de første til å erkjenne at det her er snakk om svært komplekse problemstillinger. Temaet må møtes med åpenhet, og selv er jeg generelt skeptisk til alle typer skråsikre konklusjoner rundt energi, miljø og bærekraft. Dette legger imidlertid ikke noen demper på vår interesse for temaet, og vår nysgjerrighet deles av internasjonale næringslivsinteresser både i og utenfor vår egen bransje.

For Statoil er bærekraftig utvikling knyttet til ringvirkningene av vår virksomhet på mennesker, miljø og samfunn. Vi er opptatt av å levere gode resultater på tre bunnlinjer – den økonomiske, den miljømessige og den sosiale. Dette handler om hvordan vi driver vår virksomhet. Statoil skal drive lønnsomt, sikkert og etisk forsvarlig. Samtidig skal vi ta miljøhensyn og vise samfunnsansvar.

Statoils ønske om å bidra til bærekraftig utvikling er fundert i en moralsk forpliktelse til å gjøre det som er riktig. Her går imidlertid prinsippene hånd i hånd med kommersielle interesser. Aktiv tilpasning av virksomheten i henhold til våre samfunnsmessige omgivelser gir redusert risiko, styrket omdømme og dermed bedre lønnsomhet. Ved å bidra til bærekraftig utvikling kan vi styrke vår posisjon på arbeidsmarkedet, i kapitalmarkedet og i markedene for våre produkter.

Vi har nylig nådd viktige milepæler i vårt arbeid innenfor bærekraftig utvikling. For en måned siden offentliggjorde vi Statoils første årsrapport om bærekraftig utvikling, og for tre uker siden ble vi inkludert i Dow Jones Sustainability Index. Under Johannesburg-konferansen for en måned siden mottok vi offisiell anerkjennelse for

vårt arbeid med partnerskap for bærekraftig utvikling. Alt dette ser jeg på som en stimulerende verdsetting av vår innsats, og det gir en spore til ytterligere forbedring.

Statoils praksis på området er tett forbundet med vår historiske tradisjon. Det er derfor på sin plass med et kort historisk tilbakeblikk.

ET KORT TILBAKEBLIKK

«En epoke – ingen episode». Dette slagordet ble lansert for norsk oljevirksomhet av daværende statsråd Finn Lied for 30 år siden. Selv Finn Lied har imidlertid latt seg overraske over utviklingen i den norske olje- og gassvirksomheten.

Basert på kompetanse, teknologiutvikling og mennesker med ubøyelig pågangsmot har vi utviklet Norges viktigste næring i løpet av 30 år. I dag representerer olje- og gassindustrien om lag 25 prosent av samlet verdiskaping i Norge, olje og gass utgjør nær halvparten av eksportinntektene, og om lag 1/3 av det offentlige samlede inntekter har opphav i olje- og gassvirksomheten. Samlet sysselsetting utgjør om lag 80 000 årsverk, og gjennom de siste 10 årene er det gjennomsnittlig investert 1 milliard kr. hver eneste uke i den norske olje- og gassnæringen.

La meg derfor benytte denne anledningen til å gi honnør til de mange pionerene i norsk olje- og gasshistorie. De hadde en klar formening om hvilken retning de ville gå. Utviklingen av Statoil ble en nasjonal satsing – drevet frem av samfunnsengasjement, politisk vilje og store industrielle visjoner, ikke minst på vegne av miljøet vi opererer i.

Vi som representerer dagens Statoil drives av en tilsvarende visjon om å videreutvikle Statoil til et olje- og gasselskap i verdensklasse. Olje- og gassnæringen har fortsatt en lang horisont – også i Norge. Vårt perspektiv på norsk sokkel er ytterligere 50 år – kanskje enda lenger.

Vår utfordring er å utvikle naturressursene samtidig som miljøstandardene presses opp og utslippene presses ned. Null skadelige utslipp er mer enn en visjon. For oss er dette en høyst reell ambisjon – og slik må det være for at vi skal få aksept og forståelse for at utvinningen av ressursene våre skal videreføres med full kraft – på hele den norske kontinentalsokkelen.

Statoil er skolert i bærekraftig utvikling gjennom tre tiår. Selskapet ble etablert samtidig som FNs første miljøkonferanse ble avholdt i Stockholm i 1972. Selskapet er utviklet parallelt med miljøbevegelsen og Verdenskommisjonen for miljø og utvikling (Brundtland-kommisjonen). Vårt 20-årsjubileum falt sammen med FNs konferanse om miljø og utvikling i Rio de Janeiro og 30-årsjubileet

feires omtrent samtidig med det nylig avholdte toppmøtet om bærekraftig utvikling i Johannesburg.

Statoils visjon er å bygge et internasjonalt olje- og gasselskap i verdensklasse. Dette forutsetter imidlertid at vi også er i aller fremste rekke når det gjelder å ivareta miljøet. Ingen annen vei er farbar. Dersom miljøoppgavene ikke tas på alvor mister selskapet legitimitet, konkurransekraft og eksistensberettigelse.

Heller ikke denne utfordringen viker vi unna for – som på mange andre områder ønsker vi å flytte grenser for hva som er mulig. Vår historiske bakgrunn, vår teknologi og vår kompetanse gir oss gode forutsetninger for å lykkes også i miljøarbeidet. Når jeg avslutter her i dag er jeg sikker på at de aller fleste av dere vil skjønne hvorfor.

EN NY DAGSORDEN

Verdens forståelse av miljøutfordringene – og behovet for en bærekraftig utvikling har endret seg dramatisk i løpet av Statoils forholdsvis korte levetid. Med Statoils historiske bakgrunn har forbindelsene til samfunnet rundt oss vært spesielt tette, og vår egen forståelse av miljøutfordringene er dermed sterkt preget av våre omgivelser.

I Statoils første år var miljømessige problemstillinger i all hovedsak et lokalt anliggende. Det handlet om vårt ansvar for livet i havet – om forholdet mellom oljeutvinning og fiskeriinteresser. Det handlet om beredskap mot oljesøl – om teknologi for oppsamling av olje fra havet. Det handlet om to viktige nasjonale næringer som skulle leve side ved side.

I løpet av 1980-årene ble det stadig mer åpenbart at miljø ikke bare var et lokalt anliggende. De globale sammenhengene ble stadig tydeligere. Brundtland-kommisjonen representerte et tidskille. Oppmerksomheten ble nå rettet ikke bare mot miljørelaterte problemstillinger. Gjennom Brundtland-kommisjonens sluttrapport («Vår felles Framtid») fikk vi etablert en viktig kobling mellom miljø og utvikling. Rapporten fikk knesatt et prinsipp om at vår generasjon har ansvar for å etterlate minst de samme mulighetene som vi selv har hatt til våre etterkommere. Her ligger selve kjernen i begrepet bærekraftig utvikling.

Samtidig steg erkjennelsen av at menneskenes energiforbruk og CO₂-utslipp kunne ha sammenheng med utviklingen i den globale klimasituasjonen. Dette ble en vekker for olje- og gassindustrien. En lang utredningsperiode kulminerte med Kyoto-avtalen i 1997. For de fleste hadde det da blitt klart at selv om man ikke med sikkerhet kunne påvise en sammenheng, kunne man heller ikke avskrive det mange forskere lenge hadde argumentert for: At menneskenes utslipp av CO₂ kunne bidra til global oppvarming. Dette

stilte olje- og gassindustrien overfor helt nye utfordringer. «Føre var»-prinsippet ble styrende for Statoils tenkning rundt CO₂-dilemmaet.

Interessen for samspillet mellom næringslivsinteresser og brede samfunnsinteresser har økt, og etter årets Johannesburg-konferanse har vi igjen sett at energirelaterte problemstillinger står sentralt i mange diskusjoner knyttet til bærekraftig utvikling. Også vår egen industri er årvåken overfor samspillet mellom selskap, miljø og samfunn. Under årets World Petroleum Congress, som nylig ble arrangert i Rio de Janeiro, var 25 prosent av programmet knyttet til samfunnsmessige forhold, herunder miljø. I tillegg utgjorde temaer knyttet til naturgass opp mot 25 prosent av programmet. For bare 10 år siden handlet denne konferansen i overveiende grad om ingeniørfag og teknologi.

Dagens tema er dermed svært tidsaktuelt, og møtes for tiden med stor interesse fra samtlige involverte parter, inkludert Statoil.

VERDEN TRENGER MER ENERGI

En tredjedel av verdens befolkning (om lag 2 milliarder mennesker) mangler i dag tilgang på moderne energi. Utviklingen gjennom de siste 10 årene har heller ikke vært entydig positiv. I Afrika har i dag om lag 8 prosent av den samlede befolkningen tilgang til et minimum av elektrisitet, mens andelen var 12 prosent for 10 år siden. Samtidig har verdens samlede energiforbruk økt med over 40 prosent i samme periode.

G8-landene (USA, Canada, Tyskland, Frankrike, Storbritannia, Italia, Japan og Russland) representerer i dag rundt 70 prosent av verdens samlede verdiskaping, og de bruker 60 prosent av all energi i verden.

Mot 2020 forventes forbruket i den industrialiserte del av verden å øke med ytterligere 30 prosent, selv med omfattende tiltak for energieffektivisering.

Heldigvis, får vi si – forventes energiforbruket i utviklingslandene å øke enda raskere. Her regner man med en dobling mot 2020, noe som innebærer en viss utjevning av forskjellene mellom u-land og i-land i løpet av de neste 20 årene. For etterspørselen etter olje vil transportsektoren vil bli stadig viktigere. Mot 2020 regner vi med at oljeetterspørselen vil stige med om lag 50 prosent, og om 20 år kan hele 60 prosent av oljeetterspørselen komme fra transportsektoren.

Amerikanske energimyndigheter forventer at denne utviklingen vil øke verdens samlede CO₂-utslipp med nærmere 50 prosent i samme tidsrom. Mesteparten av denne økningen vil komme som følge av økt transportetterspørsel i utviklingsland. Mennesker i folkerike utviklingsland og framvoksende økonomier ønsker naturlig

nok tilsvarende tilgang til transport som vi i den vestlige verden har – og tar for gitt. Med hvilken rett kan vi fortelle denne delen av verden at kollektiv transport og energioptimalisering er det eneste riktige?

Naturgass har de siste ti årene hatt den raskeste veksten av alle energikilder, og det er grunn til å forvente at denne tendensen vil fortsette også de neste 20 årene. Naturgass oppfattes av de fleste som en «ren» energibærer, og en overgang fra kullfyrt kraftproduksjon til moderne gasskraftverk vil gi store miljøfordeler i form av reduserte CO₂-utslipp.

I dag finnes det ingen trylleformel som med ett slag kan erstatte fossile brensler med fornybare, utslippsfrie energikilder. Tvert imot viser de fleste prognoser at fornybar energi neppe vil spille en mer sentral rolle for det samlede energiforbruket om 20 år enn i dag.

Dette skyldes i hovedsak at utbyggingstakten for vannkraft er på vei ned. Andre fornybare energikilder vil dekke 3 prosent av verdens energiforbruk i 2020 med mindre det settes i verk særlige tiltak for å stimulere til økt bruk av fornybare energikilder. Det ble gjort store anstrengelser i Johannesburg for å skape enighet om et langt høyere – og forpliktende – mål for bruk av fornybare energikilder, uten at man lyktes i denne omgang.

Enkelte ser ut til å mene at miljø- og klimautfordringene varslerslutten på petroleumssektorens rolle og betydning. Selv tror jeg det er feil. En mer nærliggende konklusjon er at vår felles evne til å møte disse utfordringene vil avhenge av at vi har nyskapende energiprodusenter, både hva angår tradisjonelle energibærere og nye energibærere.

Statoils ambisjon er å være blant de som leder an i denne utviklingen. Gjennom 30 års virksomhet på norsk sokkel har vi lagt et godt grunnlag.

SKOLERT I BÆREKRAFTIG UTVIKLING

Selv de mest skeptiske har måttet innrømme at utviklingen av den norske olje- og gassindustrien har gått over alle forventninger. Gjennom tre aktive tiår har vi utviklet en industriklynge med betydelig konkurransekraft. Vi har evnet å bygge kompetanse og teknologi som har gjort norsk sokkel til en av de ledende oljeprovinsene i verden. Produksjonen har overskutt alle prognoser, og kostnadene ved utbygging og drift har falt nærmest uavbrutt. Utviklingen har vært grensesprengende, og vi har tenkt å flytte flere grenser i årene som kommer.

Samtidig er det min påstand at den norske olje- og gassnæringen har vokst fram i det som må betraktes som verdens strengeste

miljøregime. Allerede i 1971 vedtok Stortinget «oljepolitikken 10 bud». Her het det blant annet:

- «. . . at utviklingen av en oljeindustri må skje under nødvendig hensyn til eksisterende næringsvirksomhet og natur- og miljøvern.»
- «. . . at brenning av utnyttbar gass på den norske kontinentalsokkel ikke må aksepteres unntatt for kortere prøveperioder.»
- «. . . at det nord for 62. breddegrad velges et aktivitetsmønster som tilfredsstillende de særlige samfunnspolitiske forhold som knytter seg til landsdelen»

Dette illustrerer at Statoils virksomhet har vært drevet under rammebetingelser hvor miljøbevisstheten har sittet i ryggmargen på alle involverte helt siden før selskapet ble etablert. Jeg er ikke i tvil om at myndighetenes – og samfunnets – krav til en høy miljøstandard har bidratt til at norsk kontinentalsokkel nå har lavere utslipp enn andre internasjonale olje- og gassproduserende nasjoner på de aller fleste områder.

Som den største operatøren på norsk sokkel står vi imidlertid fortsatt overfor betydelige miljøutfordringer i hele verdikjeden. De fleste av disse utfordringene knytter seg til stadig høyere ambisjoner når det gjelder utslipp. La oss se litt nærmere på enkelte av disse områdene.

ANALYSER OG UTREDNING AV MILJØKONSEKVENSER

Fra etableringen tidlig på 1970-tallet har oljevirkosmheten i Norge blitt utviklet side om side med et rikt kystfiske – et kystfiske med solide tradisjoner, sterke organisasjoner og en hjørnesteinsrolle i våre lokalsamfunn langs kysten. Samtidig gir vår langstrakte kystlinje tilholdssted for en fuglefauna det er verd å ta vare på.

Årvåkenheten overfor utslippsrisiko har dermed tradisjonelt stått sterkt i det norske samfunnet. En forutsetning for enhver lete-, utbyggings- og produksjonsaktivitet utenfor den norske kysten har alltid vært at virksomheten ikke må være til skade for livet i havet.

Et sentralt redskap i denne sammenheng er konsekvensutredningene, som inngår som en integrert del i den lovpålagte planen for utbygging og drift (PUD) for det enkelte felt. Konsekvensutredningene beskriver virkninger av et prosjekt for miljø og samfunn, og resultatene legges til grunn for valg av utbyggingskonsept og tekniske løsninger.

Statoil har ingen forhåndsdefinerte områder som vi vil avstå fra å operere i. Vi lar imidlertid være å bygge ut et felt dersom våre egne konsekvensutredninger tilsier at det er uforsvarlig. Våre prosjekter planlegges og utredes i tett dialog med berørte parter for å finne

løsninger som på best mulig måte beskytter alles interesser og behov.

Statoil har gjennom en årrekke utviklet et ledende miljø for konsekvensutredninger, og vi bruker store ressurser på å avdekke alle sider ved ny lete- og utbyggingsaktivitet. Som eksempel kan nevnes at det til sammen er brukt mer enn 500 mill. kr. på konsekvensutredninger av petroleumsvirksomhet i nordområdene. Dette har bidratt til at Snøhvit har blitt et miljøprosjekt vi kan være stolte av.

I samarbeid med Statens forurensningstilsyn har Statoil også utarbeidet den såkalte miljøpåvirkningsfaktoren (MPF) – et system for kvantifisering av miljørisiko. MPF kan sammenlignes med en indeks for miljøpåvirkning, og varsler om tilstanden til det marine miljøet rundt våre installasjoner til havs. Ved hjelp av miljøpåvirkningsfaktoren kan vi finne frem til optimale miljøløsninger for det enkelte prosjekt og felt. Som et resultat av MPF og annet systematisk miljøarbeid vil skadelige utslipp til sjø fra Statoils felt bli drastisk redusert i årene fremover.

Modellen er tatt i bruk på alle Statoil-opererte felt på norsk sokkel, og norske myndigheter har nå pålagt alle operatører i olje- og gassvirksomheten å inkorporere miljøpåvirkningsfaktoren i sine årsrapporter om miljøet.

ET LEVENDE HAV – UTEN SKADELIGE UTSLIPP

Utslipp til sjø utgjør den største faren for livet i havet – og dermed også for fiskeriinteressene. I Statoil har vi derfor arbeidet systematisk for å redusere miljøbelastningen ved utslipp til sjø ved å fase ut potensielt skadelige kjemikalier. Siden 1997 har vi redusert de årlige utslippene av slike kjemikalier med mer enn 80 prosent – fra knappe 2 000 tonn i 1997 til rundt 350 tonn i 2001. Målet vårt er null skadelige utslipp til sjø innen utgangen av 2005.

De fleste vet at Statoil er en stor olje- og gassprodusent. Produksjonen fra Statoil-opererte felt på norsk sokkel utgjør om lag 2,4 mill. fat. o.e per dag. Det de færreste vet er at vi også er en storprodusent av vann. Sammen med oljen produserer vi hver dag 1,3 mill. fat «årgangsvann», som har ligget i undergrunnen siden reservoarene ble dannet. Ettersom feltene på norsk sokkel modnes, vil oljens andel av samlet væskeproduksjon falle. Dermed er utfordringene knyttet til utslipp av produsert vann økende.

Til tross for at det produserte vannet renses, inneholder det i overkant av 2 teskjeer med olje per 100 liter vann (2,3 gram per fat). Dette er et utslippsnivå som tåler internasjonal sammenligning. Tilsvarende tall for britisk sokkel er nærmere 4 teskjeer per 100 liter vann.

Målsetningen er like fullt å redusere oljeutslippene gjennom produsert vann ytterligere. Vi arbeider derfor hardt med å utvikle bedre teknologi for å pumpe vann tilbake i reservoarene. For to år siden ble 1 prosent av vannet reinjisert, i fjor steg andelen til 2 prosent, og vår målsetning er at 15 prosent av det produserte vannet skal reinjiseres om få år. I tillegg er vi på stadig jakt etter nye rensemetoder for å bedre kvaliteten på det produserte vannet ytterligere.

En annen utslippsutfordring knytter seg til selve boreaktiviteten. Her brukes en væske bestående av vann eller olje, leire og kjemikalier for å smøre og kjøle borekronen. Dette gir opphav til oljebasert boreavfall. For ti år siden ble denne type avfall sluppet ut slik at det la seg på havbunnen. Nå er det ikke lenger tillatt å slippe ut oljebasert oljeavfall i Norge. I dag blir det aller meste av dette avfallet fortynnet og reinjisert, mens resten deponeres på land. Dette har bidratt til at utslippet av borekjemikalier er halvert på 10 år.

OLJEN SKAL TIL MARKEDET – UTEN MILJØSKADER

Om lag 3 000 oljelaster fraktes med skip hvert år i Statoils virksomhet. I 2001 ble omlag 108 millioner tonn hydrokarboner skipet fra felt, terminaler og raffinerier til kunder over hele verden. Brorparten av denne transporten organiseres av Statoils datterselskap Navion.

Dette medfører naturlig nok også en miljørisiko, og vi har historiske eksempler på at uhell i denne virksomheten kan få svært alvorlige konsekvenser for miljøet. Derfor legger vi stor vekt på at også denne delen av virksomheten skal håndteres slik at resultatet blir miljømessig forsvarlig.

Alle skip som deltar i oljetransport for Statoil må gjennomgå en grundig godkjenningsprosedyre. Tankskipene må tilfredsstillе sikkerhetsstandarder som er strengere enn både nasjonale og internasjonale krav. I 2001 ble våre standarder skjerpet både med hensyn til fartøyenes alder, og med påbudet om dobbel bunn eller dobbelt skrog for alle skip som skulle føre tungolje. Tankskipsfarten hadde ingen utslipp av olje eller kjemikalier i 2001.

I forbindelse med oljetransporten har vi også gjort en innsats for å redusere utslippene av flyktige organiske forbindelser – såkalt VOC. VOC er en blanding av propan, butan og flere andre gasser som avgis ved fordamping av råolje og raffinerte produkter som bensin – tilsvarende den dampen man kan lukte når man fyller bensin på bilen.

Det slippes årlig ut 200 000 tonn flyktige organiske forbindelser i forbindelse med lasting på norske felt, og dette utgjør 58 prosent av landets samlede utslipp av slike gasser.

Nyutviklet teknologi gjør det mulig å kondensere oljedamp i en lagertank om bord og deretter bruke den som drivstoff i skipets motor. I Statoil har vi har installert nye anlegg for gjenvinning av VOC på produksjonsskipene Norne og Åsgard A i Norskehavet. Det betyr at begge disse fartøyene kan laste og lagre olje uten utslipp av VOC. I tillegg er to av skytteltankerne som laster på Statoils felter også utstyrt med anlegg for VOC-gjenvinning. Anlegg til ytterligere to skip er under bygging. I tillegg har vi gjennomført en rekke tiltak for å redusere tilsvarende utslipp fra bensinstasjoner og tankanlegg på land.

Norske myndigheter krever at 40 prosent av laste- og lagringsoperasjonene til havs skal foregå uten VOC-utslipp innen utgangen av neste år. Alle norske bøyelastere skal videre ha installert utstyr for fjerning av VOC innen utgangen av 2005. Statoil ligger godt an til å møte disse kravene.

STATOILS PRODUKTER – STADIG VANSKELIGERE Å SPORE

Når olje- og gasselskapenes forhold til bærekraftig utvikling utfordres, knyttes dette som oftest til miljøegenskapene ved våre produkter. Statoil produserer, markedsfører og selger et bredt spekter av produkter, som råolje, naturgass, drivstoff, fyringsolje, trepellets, sentralvarme, metanol, bioprotein, kjemikalier, smøremidler og strøm.

Vi har som mål å utvikle olje- og gassprodukter som er effektive og svarer til forbrukernes behov. Samtidig skal produktene våre være fremstilt slik at de minimerer både ressursbehov og miljøutslipp. Fremstilling av petroleumsprodukter medfører utslipp og forbruk av energi. Ofte vil det være slik at jo renere et brennstoff er, jo mer energi kreves for å produsere det.

Brenselproduktene våre medfører utslipp som kan ha negative konsekvenser for menneskers helse og det ytre miljø. Å redusere disse konsekvensene mest mulig er en kontinuerlig utfordring. For oss innebærer produktforvaltning at vi skaffer oss inngående kunnskap om fremstilling, bruk og deponering av produktene våre og tar ansvar for hvordan de påvirker menneskers helse og det ytre miljø.

Statoils to raffinerier, Mongstad i Lindås kommune og Kalundborg i Danmark, er underlagt definerte utslippsgrenser til vann, jord og luft. Alle utslipp rapporteres til myndighetene og det treffes tiltak for å unngå utilsiktede overskridelser av utslippsgrensene. Vi arbeider kontinuerlig for å redusere miljøutslippene fra produksjonen. Som ledd i vår produktforvaltning og kvalitetskontroll blir alle raffinerte produkter analysert før skiping til kunden. Produkter som ikke er i samsvar med den standarden som kreves, får ikke forlate raffineriet, men justeres inntil samsvar er oppnådd.

Statoil var det første selskapet i Norge til å fase ut blybensin. Dette gjennomførte vi i 1994, seks år før slik bensin ble forbudt i EU. Blyerstatningen som ble brukt var et produkt av egen innsats innen forskning og utvikling. Senere kom andre oljeselskaper etter og valgte den samme løsningen.

På Mongstad har vi investert i et avsvovlingsanlegg som vil gjøre det mulig å redusere svovelinnholdet i bensin til 10 parter per million (ppm) innen 2003, to år før de nye EU-kravene trer i kraft. Kalundborg-raffineriet har også investert i prosessutstyr for framstilling av diesel med sikte på å oppfylle de samme kravene allerede i 2002.

Brenselproduktene våre medfører utslipp som kan ha negative konsekvenser for menneskers helse og det ytre miljø. Å redusere disse konsekvensene mest mulig er en kontinuerlig utfordring.

ENERGI OG KLIMA – ET KREVENDE DILEMMA

Betydningen av menneskelig aktivitet på den globale oppvarmingen kan ikke lenger neglisjeres. Det er derfor nødvendig med en sterk innsats for å redusere utslippet av klimagasser. Statoil støtter aktivt opp om Kyoto-protokollen. Etter mitt syn utgjør den det viktigste grunnlaget for globalt samarbeid mot menneskeskapt klimaendring. Vi er nå optimistiske til at Kyoto-protokollen vil tre i kraft. Dette skyldes ikke minst nye signaler om at russiske myndigheter nå tar konkrete steg mot ratifikasjon.

Mange mener at erkjennelsen rundt klimaproblemstillingene kom altfor sent i olje- og gassindustrien og at tiltakene i ettertid ikke har vært tilstrekkelige. Jeg har en viss forståelse for utålmodigheten, men er sterkt uenig med dem som mener at vi ikke gjør noe som helst. Gjennom de siste årene har vi utviklet nye løsninger for utbygging og drift, og gjennomført en rekke tiltak som vi bidra til å redusere CO₂-utslippene.

Statoil har som målsetning å redusere CO₂-utslippene med 1,5 millioner tonn årlig innen 2010, målt i forhold til det nivået vi ville hatt uten særlige tiltak. Dette vil utgjøre en reduksjon på om lag 15 prosent.

Statoils produksjon forventes å øke i samme periode, og de produserende feltene blir eldre. Dette medfører at den samlede utslippsmengden av CO₂ anslås å øke fra 7,6 til 10 millioner tonn fra 1997 til 2010. Vi vil fortsette vår innsats på dette området med uforminsket styrke. Erfaringen viser at innsats gir resultater, og at vår evne til å ta i bruk ny teknologi er helt avgjørende for å produsere olje og naturgass på en stadig mer miljøeffektiv måte.

Den norske oljeindustrien er blant de mest energieffektive i verden. Ifølge Den internasjonale sammenslutningen av olje- og

gassprodusenter (OGP) slipper verdens oljeindustri gjennomsnittlig ut om lag 16 kg CO₂ per produsert fat o.e. Oljedirektoratet har anslått at det tilsvarende gjennomsnittet for norsk sokkel er i overkant av 6 kg. Fra enkelte av de nye feltene er utslippene helt nede i 2,4 kg pr fat o.e.

Bedre teknologi har gjort det mulig for oss å oppnå vesentlige reduksjoner i utslipp over tid. På Sleipner Vest i Nordsjøen har vi helt siden feltet kom i drift i 1996 fjernet karbondioksid fra produksjonen og hvert år lagret om lag én million tonn av denne gassen under havbunnen i Utsira-formasjonen. Denne formasjonen brer seg utover under et 80 meter tykt tak av leirskifer. Det massive taket av leirskifer er 150 km bredt, flere hundre kilometer langt, og gir Utsira-formasjonen en lagringskapasitet på enorme 600 mrd. tonn CO₂. Hvis alle kraftverk i Europa injiserte sine CO₂-utslipp i Utsira-formasjonen ville den kunne motta disse mengdene i 600 år.

Spredningen av karbondioksid i undergrunnen følges nøye gjennom regelmessige seismiske undersøkelser, og disse viser så langt ingen lekkasjer.

Jeg antar at flere av dere har hørt om Sleipner-prosjektet før. Prosjektet har representert en kontinuerlig opptur for Statoils miljøteknologi gjennom seks år. CO₂-reinjiseringen på Sleipner Vest har fått stor oppmerksomhet i mediene, både i Norge og internasjonalt. Det er ikke særlig underlig, for Sleipner Vest er foreløpig det eneste stedet i verden hvor store mengder karbondioksid injiseres for permanent lagring i undergrunnen. Det er blitt et fullskala internasjonalt demonstrasjonsprosjekt.

Selv tildelte jeg Sleipner-prosjektet konsernsjefens HMS-pris for to år siden, og en mer verdig kandidat skal man lete lenge etter. Det gleder meg derfor ekstra at Statoil nylig ble tildelt teknologi-prisen ved World Petroleum Congress i Rio de Janeiro for vår innsats i Sleipner-prosjektet.

På Snøhvit-feltet tar vi et nytt steg. Igjen vil vi fjerne CO₂ fra naturgassen som kommer til land. Deretter sender vi den 160 km ut i havet igjen, for reinjisering og lagring i et reservoar under selve gassfeltet. På denne måten skåner vi miljøet for 700 000 tonn CO₂ hvert år. Investeringene i denne delen av prosjektet er nærmere 800 millioner kroner.

Ny teknologi gjør det også mulig å drive kompresjonsutstyret som nå skal installeres på Troll A-plattformen i Nordsjøen med strøm fra land. Løsningen gir store utslippsbesparelser. Strøm fra land gir reduserte utslipp av CO₂, og nitrogenoksider (NO_x) fra plattformen og fra gassbehandlingsanlegget på Kollsnes. Uten dette utstyret måtte turbiner ute på plattformen forsynt de nye kompressorene med strøm. Dette hadde medført utslipp av om lag 230 000 tonn CO₂ og 230 tonn NO_x årlig.

Det vil bli iverksatt en rekke tiltak for å redusere utslippene ytterligere i årene som kommer. I tillegg til fjerning og underjordisk lagring av karbondioksid fra produsert gass, kommer energioptimering, mer effektiv kraftproduksjon (blant annet gjennom samarbeid mellom plattformene) og bruk av strøm fra det landbaserte nettet. Alle resultatenheter i Statoil har mål for utslippsreduksjoner. Disse er tatt inn i prestasjonskontrakter og følges opp i hele organisasjonen.

Utslippskvoter vil sannsynligvis bli et viktig virkemiddel i klimapolitikken i årene som kommer – til tross for at mange i dag betrakter tiltaket som en mulighet til å kjøpe seg «avlat» for sine klimasynder. For meg er dette et spørsmål om å gjøre det som er best for miljøet. Hvis vi sammenligner kostnadene ved å redusere utslipp av CO₂ på norsk sokkel med hva vi kunne oppnå med tilsvarende investeringer i andre land, er svaret åpenbart. Forholdet mellom norsk sokkel – og andre områder – kan være så stort som 1 til 6. Som økonom mener jeg bestemt at den beste anvendelsen av midlene innebærer å satse dem der hvor virkningene på miljøet er aller størst.

Statoil er dermed tilhenger av at land skal kunne handle med utslippskvoter for å leve opp til sine forpliktelser i henhold til Kyoto-protokollen. Vi er også for innføring av nasjonale og regionale ordninger for kvotehandel, forutsatt at disse fører til større kostnadseffektivitet og ikke svekker industriens konkurranseevne.

NY ENERGI – ET LANGT LERRET Å BLEKE

Fossile brensler utgjør i dag om lag 90 prosent av energiforbruket i verden, og vil fortsatt være de dominerende globale energibærerne i mange tiår framover. Til tross for dette tar vi allerede i dag konkrete skritt for å forberede oss på en framtid med bærekraftig energiproduksjon og rene energibærere. En egen forretningsenhet er opprettet for «Ny energi».

Den overordnede strategien for den nye enheten er å utvikle lønnsomme forretningsmuligheter som kan tjene som springbrett mot et framtidig system basert på bærekraftige energiløsninger. Det endelige målet ligger fortsatt et stykke fram, men vårt arbeid på området drives av en visjon om et samfunn hvor elektrisitet og hydrogen er de viktigste energiproduktene, og hvor produksjonen skjer gjennom en kombinasjon av fossile brenslere og fornybare energikilder.

Produksjon av hydrogen fra fossile brenslere forutsetter imidlertid kommersielle løsninger for CO₂-håndtering. Gjennom Sleipnerprosjektet og andre miljøtiltak på norsk sokkel har Statoil utviklet en spesielt interessant kompetanse på CO₂-håndtering, og vi tar mål

av oss å innta en ledende rolle på akkurat dette området. Det første steget er teknologirettet, og består i å realisere det planlagte demonstrasjons-prosjektet for utslippsreducerende teknologiløsninger. Dette ble vi pålagt av Stortinget i forbindelse med behandlingen av Snøhvit-utbyggingen. Utfordringen er ikke mindre viktig av den grunn, og vi går løs på oppgaven med den iver den fortjener.

I forlengelsen av pilot-prosjektet undersøker vi mulighetene for kommersiell utnyttelse av CO₂, og da først og fremst for reinjeksjon og trykkstøtte for å øke utvinningen i de modne feltene på norsk kontinentalsokkel.

Vi erkjenner imidlertid at CO₂-håndtering favner videre, og at vi over tid ikke kan begrense vår aktivitet til fangst, transport og lagring av CO₂. Derfor engasjerer vi oss i tillegg i prosjekter som omfatter fornybare energiløsninger og tiltak for energieffektivisering. Med dette dekker vår nye forretningsenhet hele spekteret av løsninger som kan bidra til reduserte CO₂-utslipp.

Med tanke på en fjernere framtid skal våre aktiviteter innenfor «Ny energi» sikre at Statoil som selskap er godt forberedt når det gjelder produksjon og tilpasning av hydrogen som energibærer. Her er det viktig å være klar over at bærekraftig hydrogenproduksjon strengt tatt forutsetter at hydrogen kan produseres uten utslipp av klimagasser.

Økt etterspørsel etter hydrogen forventes å bli drevet av utbredelsen av brenselceller. Brenselceller produserer elektrisitet og varme, og vil kunne anvendes både i det stasjonære markedet og i transportsektoren. I Statoil har vi foretatt et strategisk veivalg som innebærer at vår oppmerksomhet i hovedsak vil rettes mot brenselceller i det stasjonære markedet, dvs. for produksjon av elektrisitet og til oppvarmingsformål. Nye energiløsninger for transportsektoren overlates dermed til bilindustrien, som allerede er i ferd med å posisjonere seg på dette området. Utviklingen vil imidlertid bli nøye overvåket, ettersom Statoil vil måtte posisjoneres for å tilby de typer brensel som til enhver tid blir etterspurt.

MER ENN MILJØ – HELSE OG SIKKERHET

Men bærekraftig utvikling handler om mer enn miljø. Sikkerheten for våre ansatte er en sentral forutsetning for at vår virksomhet skal bestå. En høy HMS-standard har verdi i seg selv. Jeg mener imidlertid at vårt sikkerhetsarbeid danner et grunnlag for gode økonomiske resultater og et godt omdømme.

HMS-styring handler om engasjement, ledelse og kultur. Jeg er derfor stolt over den forbedringen i sikkerheten som vi har fått til i Statoil gjennom tre tiår. Men vi er i en bransje som slett ikke er uten

risiko. Mennesker skades, og av og til settes til og med liv på spill. Dette er en like stor tragedie hver gang det skjer. Dette vil vi unngå for enhver pris, og selv setter jeg min stolthet i at vi skal redusere antallet dødsulykker.

Bekymring over risikoen for store ulykker har gjort at sikkerhetsforholdene ved installasjonene på norsk sokkel er blitt gjenstand for offentlig oppmerksomhet. Oljedirektoratet har advart mot svekket årvåkenhet og dårligere sikkerhetsresultater. Vi har forpliktet oss til å gjøre selskapets sterke helse- og sikkerhetskultur enda sterkere i årene som kommer. Jeg vil ikke under noen omstendigheter gå på akkord med våre HMS-standarder for å oppnå kostnadsreduksjoner. På dette området er det ikke rom for kompromisser.

Leverandører spiller en stadig mer fremtredende rolle i olje- og gassvirksomheten. Styrket samarbeid mellom operatør og kontraktør er derfor en viktig forutsetning for bedre sikkerhetsresultater. Ulykker skyldes ofte menneskelig svikt. Derfor er bevisstgjøring og opplæring så viktig. For ytterligere å styrke sikkerheten søker vi å få bedre forståelse av samspillet mellom mennesker, installasjoner og styringssystemer.

Vårt overordnede mål er null skader på mennesker og null ulykker eller tap. Dette er i samsvar med vår nulltankegang på HMS-området. Det er dette vårt arbeid med helse og sikkerhet dreier seg om. I henhold til nulltankegangen er enhver skadelig hendelse uakseptabel. Vi skal ikke slå oss til ro med oppnådde helse- og sikkerhetsresultater, men jobbe hardt og kontinuerlig for å få antallet ulykker og personskader stadig nærmere null, både i Statoil og blant våre kontraktører. Med nulltankegangen strekker vi oss litt lengre.

SELSKAP OG SAMFUNN – HÅND I HÅND

Inntektene vi genererer for mennesker og samfunn skaper enorme positive muligheter, for nærmiljø, for nasjoner og for verden som helhet. Vi forsyner verden med energi. Det blir ingen økonomisk utvikling uten energi, og uten økonomisk vekst får vi heller ikke bukt med det globale fattigdomsproblemet.

Samtidig åpner ressursinntektene for enorme fristelser til misbruk. Dessverre har ikke olje- og gassinntekter bare gunstige følger for økonomi og samfunn. Enkelte nasjoner, regioner og lokalsamfunn har ikke klart å trekke de fordeler ut av sine olje- og gassreserver som de burde eller skulle. «Rikdommens paradoks» er begrepet fagfolk ofte tyr til når slike forhold skal beskrives: Ressursformuen skusles bort gjennom ineffektive investeringer, sløsing og korrupsjon.

Økonomi dreier seg i denne sammenheng om hvordan mennesker og naturressurser kan anvendes for å skape velstand og bygge samfunn. Slik favner økonomibegrepet om langt mer enn det enkelte selskap: det er uløselig knyttet til både de miljømessige og de sosiale sider ved bærekraftig utvikling.

Vi tror at vi ved å drive virksomheten så lønnsomt og effektivt som mulig kan bidra til at menneskene i de lokalsamfunn der vi opererer får et bedre liv. Vårt viktigste bidrag måles i form av verdiskaping. Dette omfatter virkningene av våre investeringer med hensyn til sysselsetting, anskaffelse av varer og tjenester, overføring av teknologi og kompetanse, samt skatteinntekter. Disse ringvirkningene forplanter seg videre og bidrar til å skape lokal vekst og utvikling.

I det siste har Statoil møtt skjerpede krav om å ansvarliggjøre myndighetene i våre vertsland. Noen vil at vi skal trekke oss ut av land som ikke lever opp til våre standarder for åpenhet, ansvarlighet og godt styresett. Andre vil at vi skal protestere overfor styresmakter som bryter menneskerettighetene eller skusler bort ressursformuen på forskjellig vis.

Statoils hovedanliggende vil alltid være å skape verdier for våre eiere. Dette gjør vi best når nettosummen av vår virksomhet blir positiv også for omgivelsene. Vi ønsker å være en positiv kraft som skaper et bedre liv for de som berøres av våre investeringer. Men vi erkjenner at det ofte kan være enklere å synliggjøre positive ringvirkninger i lokalsamfunnet enn på nasjonalt plan.

Jeg mener videre at en kommersiell aktør bør være forsiktig med å påta seg et ansvar som mer naturlig tilligger nasjonale myndigheter, internasjonale institusjoner eller frivillige organisasjoner. I Statoil vil vi derfor være reserverte når det gjelder politiske forhold med mindre de berører våre ansatte eller vår aktivitet. Like fullt skal vi fortsette vår innsats for å bidra til bærekraftig utvikling. Det kan vi – og det vil vi, og med vår første bærekraftrapport har vi staket ut kursen.

INTERNASJONALISERING – HVA KAN VI TA MED OSS UT?

Våre erfaringer er formet gjennom arbeidet med å bygge en ny næring med utgangspunkt i ressursene på norsk sokkel. I utgangspunktet ble Statoil etablert som et statseid oljeselskap med sterke næringspolitiske overtoner. Vi var et redskap – og vi ble gitt en nasjonal oppgave. Statoils kultur er fortsatt preget av historien vår. Selskapets medarbeidere er stolte over det som er skapt.

Vår kanskje største strategiske utfordring i årene som kommer er å flytte aktivitet og produksjon til nye olje- og gassprovinser utenfor Norge – etter som norsk kontinentalsokkel modnes og produk-

sjonen flater ut. Det store spørsmålet er i den sammenheng om vi kan ta med oss vår egenart ut i verden – og gjøre den til et konkurransefortrinn. Vi har en god bedriftskultur, vi har et solid kompetansemessig grunnlag og vi har teknologiske løsninger som setter oss i verdensklasse innenfor våre viktigste virksomhetsområder. Kombinert med vår samfunnsbyggende rolle som nasjonalt oljeselskap setter dette oss i en konkurransemessig særstilling.

Er Statoils egenart en mulig eksportvare? Kan vi ta med oss kompetansen, teknologien og ikke minst kulturen vår ut i verden? Kan vi bruke våre standarder og våre etiske holdninger i vår oppstrømsvirksomhet i Angola og Nigeria, Aserbajdsjan eller Venezuela? Dette er av de spørsmålene jeg oftest får av internasjonale frivillige organisasjoner.

På noen områder er mitt svar helt klart: Våre etiske grunnholdninger ligger fast. Høy etisk standard er en forutsetning for vår virksomhet, men utfordringene vil øke. Jeg er ikke i tvil om at anklager om korrupsjon eller brudd på våre etiske regler vil være alvorlig for oss. Derfor må vi ta våre forholdsregler. Vi må lære opp de norske medarbeiderne som skal ut i verden – og vi må gi våre internasjonalt ansatte medarbeidere god ballast i form av dyp forståelse og respekt for våre verdier. Derfor blir jeg glad når jeg ser våre ledere i de baltiske land engasjere seg i arbeidet med å bygge kompetanse og kapasitet til å kjempe mot korrupsjon.

Det finnes gode eksempler på at også andre sider ved vår virksomhet i Norge har blitt godt mottatt i våre vertsland. På Lufengfeltet i Kina – en av våre få internasjonale operatøroppgaver – benyttet vi oss av beste praksis fra Norge, og opprettet et arbeidsmiljøutvalg der de kinesiske arbeidstakerne fikk samme rettigheter som medlemmene av et norsk arbeidsmiljøutvalg.

Vi skal engasjere oss i tiltak som kan bidra til en positiv utvikling i lokalsamfunnene vi er en del av. Vi kan bidra aktivt til opplærings tiltak – også om menneskerettighetene. I Aserbajdsjan er vi engasjert i et prosjekt som fremmer menneskerettighetene i skoleverket gjennom opplæring for lærere og elever.

PARTNERSKAP FOR UTVIKLING – VERDIER GJENNOM SAMARBEID

Enkelte eksterne interessentgrupper setter gjerne likhetstegn mellom Statoils samfunnsansvar og den typen sosiale prosjekter som vi engasjerer oss i. Statoil forbindes således med prosjekter som styrker rettssikkerhet og menneskerettigheter i Venezuela, som utvikler et lokalsamfunn i Niger-deltaet og som støtter demokratisk institusjonsbygging i Aserbajdsjan.

Hva forteller disse prosjektene om vår tilnærming til sosiale investeringer i lokalsamfunnet?

- 1) At dette ikke er ren veldedighet. Vi har som mål å bidra til bærekraftig utvikling.
- 2) At vi ønsker å bidra til en styrking av lokal kapasitet på utdanningssektoren, samt medvirke til økt respekt for menneskerettigheter og godt styresett.
- 3) At vi foretrekker en modell der selskaper, myndigheter og frivillige organisasjoner går sammen i et partnerskap.

På denne måten ønsker vi å arbeide gjennom lokale myndigheter og frivillige organisasjoner for å støtte aktiviteter som de har tatt initiativ til på grunnlag av detaljkunnskap om lokale behov.

Erfaringene med slike partnerskap i felten og gjennom FNs Global Compact har stimulert til et bredere samarbeid mellom Statoil og noen få utvalgte norske frivillige organisasjoner, internasjonale humanitære organisasjoner og utviklingsorganisasjoner. I løpet av de siste 18 månedene har vi inngått samarbeidsavtaler med FNs høykommissær for flyktninger, Norges Flyktningeråd, Norges Røde Kors og Amnesty International Norge. I enkeltsaker kan vi selvsagt ha andre syn enn de som forfektes av disse organisasjonene – og det er en del av avtalegrunnlaget.

Disse avtalene er kommet i stand blant annet fordi vi ønsker å bedre vår risikostyring. Vi håper å kunne dra nytte av den store kunnskapen som disse organisasjonene sitter inne med. Dette er interessant fra et forretningsmessig synspunkt. Slike partnerskap gir tilgang til informasjon som vil øke vår forståelse av lokale forhold. Vi vil også kunne trekke på våre partners erfaringer når det gjelder å møte utfordringer knyttet til helse og sikkerhet, menneskerettigheter og korrupsjon.

Våre målsetninger på området er til dels svært konkrete. Innen utgangen av året vil vi ha klart et internt bevisstgjørings- og opplæringsprogram om menneskerettigheter. Hensynet til menneskerettigheter vil også bli en del av en egenerklæring for våre ledere, som også introduseres i løpet av året.

UTVIKLING – ET VIKTIG GRUNNLAG FOR BÆREKRAFT

Indias tidligere statsminister Indira Gandhi sa at fattigdom er den største forurensner. Med det mente hun at fattige mennesker ikke kan ta hensyn til miljøet når det står om å overleve. Derfor er vår tids virkelige utfordring å få til positiv utvikling for halve jordas befolkning som lever i fattigdom.

Det er å bidra til at de fattigste kan ta vare på egen helse, sikre at barna overlever slik at foreldrene kan velge å få færre barn og sikre at de får utdanning slik at de kan bidra til samfunnets vekst og utvikling. Ikke noe av dette vil lykkes om ikke energisektoren står helt sentralt.

Da Brundtland-kommisjonen la frem sin rapport om Vår Felles Fremtid for femten år siden, ble det snakket om betydningen av de tre E'er: Economy, Energy, Environment. Disse tre E'ene er uløselig knyttet til hverandre: Det finnes ingen vei ut av fattigdom uten økonomisk utvikling. Og det finnes ingen utsikt til økonomisk utvikling uten energi.

I årene som kommer vil vi derfor trenge olje- og gasselskaper som gjør teknologiske fremskritt slik at man kan redusere utslippene fra fossile brenslere. Vi trenger olje- og gasselskaper som videreutvikler de reneste energikildene, og reduserer bruken av de farligste. Videre vil vi trenge en energisektor som kan utvikle fornybar energi i stor skala.

Som næringslivsledere og samfunnsborgere har vi en betydelig oppgave foran oss. Vi må vise at vi mener alvor – vi må ta den medisinen vi foreskriver – vi må vise at dette er mer enn vakre ord.

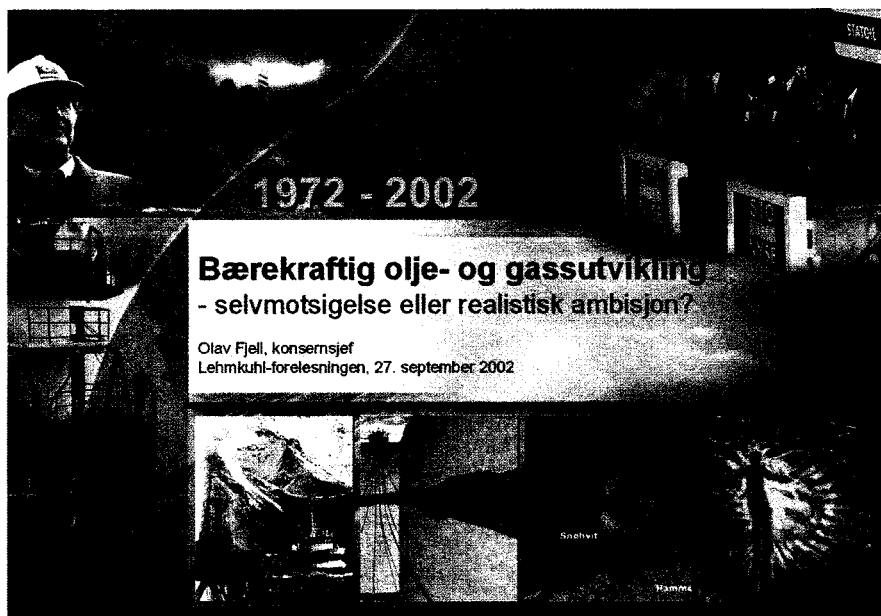
Etter mitt skjønn er det en måte som er ganske suveren for å bygge den nødvendige tilliten: Vi må levere i henhold til de målsetningene vi setter. Dette forutsetter klart definerte mål. For den økonomiske bunnlinjen er dette en selvfølge for de aller fleste, men vi trenger i tillegg målsetninger som kan følges opp for miljøområdet og for de samfunnsmessige sidene av virksomheten. Statoils rapport om bærekraftig utvikling markerer vårt første steg i så måte.

Innenfor disse rammene går Statoil framtiden i møte. Vi har et stort ansvar, og møter høye forventninger – fra våre eiere, fra våre ansatte og fra samfunnet vi er en del av. Jeg ser imidlertid lyst på situasjonen, og er overbevist om at vi vil lykkes. Grunnen er at hele Statoil-kulturen preges av at forholdet til bærekraftig utvikling har fått et konkret innhold.

For meg ligger det dermed ingen selvmotsigelse i at vi som internasjonale produsenter av olje og gass tilstreber bærekraftsprinsipper i vår virksomhet. For Statoil er bærekraftig olje- og gassutvikling intet mindre enn en realistisk ambisjon.

Takk for oppmerksomheten.

VEDLEGG

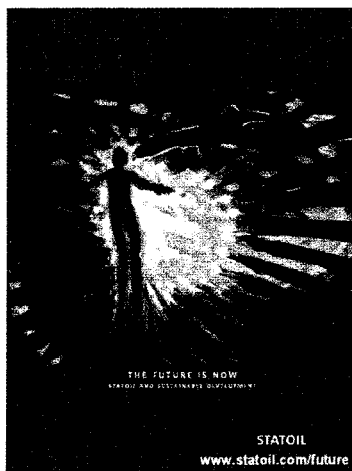
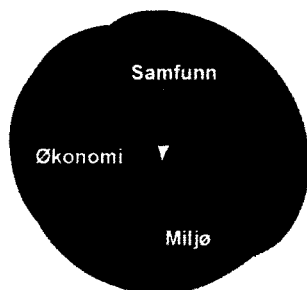

Vi skal bidra til bærekraftig utvikling

STATOIL

Oppmuntrende resultater og anerkjennelse av innsatsen så langt

Tre bunnlinjer

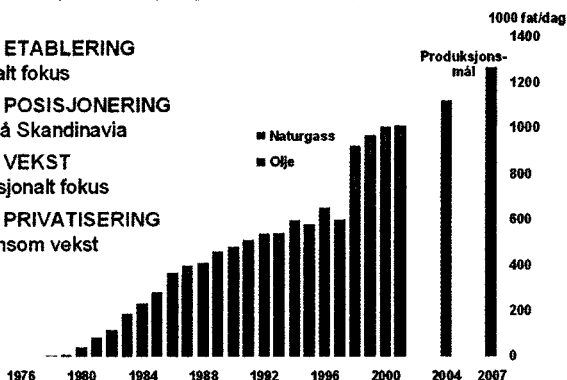

Fra politisk redskap til industrilokomotiv

Samfunnsengasjement, politisk vilje og industrielle visjoner

STATOIL

- ✓ 1970-årene: **ETABLERING**
- nasjonalt fokus
- ✓ 1980-årene: **POSISJONERING**
- fokus på Skandinavia
- ✓ 1990-årene: **VEKST**
- internasjonalt fokus
- ✓ 2001 – : **PRIVATISERING**
- ny, lønnsom vekst

Verdensklasse

Et godt verdigrunnlag . . .

STATOIL

. . .og et nasjonalt industrieventyr som skaper interesse

Vi i Statoil

Dette vil vi oppnå

- Sikker og effektiv drift
- Fornøyde kunder
- Lønnsomhet og vekst
- Sterke markedsposisjoner
- Teknologi som vinner
- Renere energi

Dette tror vi på

- Å levere det vi lover
- Null skader
- Lagspill og læring
- Samfunnsansvar

Verdensklasse

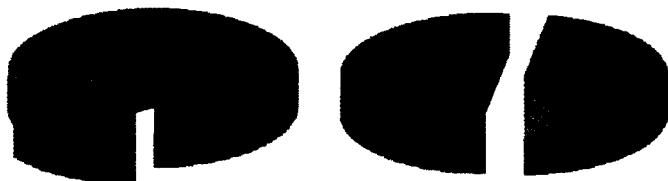
Dagens globale energisituasjon

Fordeling av befolkning og energiforbruk

Verdens befolkning
Totalt: 5,9 mrd.

Verdens energiforbruk
Totalt: 9 623 mtoe

■ Industrialiserte land
■ Uviklingsland og framvoksende økonomier

Kilde: EIA World Energy Outlook

En ny dagsorden

Verden rykker nærmere – globaliseringen er en realitet

Ny teknologi, nye metoder

STATOIL

Miljøpåvirkningsfaktoren – et nytt redskap for miljøovervåking

Statfjord C
Statfjord B
Gullfaks A
Nome
Statfjord A
Gullfaks B
Heidrun
Gullfaks C
Veslefrikk
Asgard B
Steipner T
Steipner A
Asgard

Mot nord med miljø- og samfunnsansvar

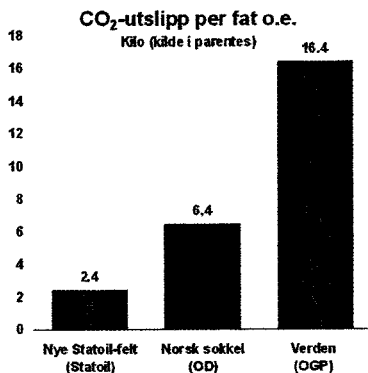
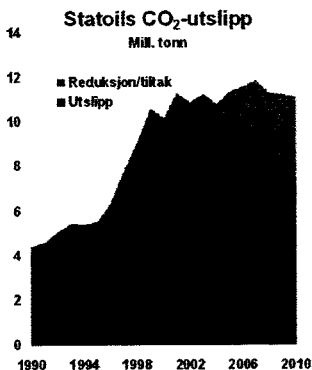

ishavet

Statoil tar klimadilemmaet på alvor

STATOIL

Ny teknologi er innarbeidet – og tiltakene gir oppløftende resultater

TIDLIGERE KRISTOFER LEHMKUHL FORELESNINGER:

- 1958 *Sjur Lindebrække*: Kapitalbehov, kredittrestriksjoner og forretningsbankenes utlånspolitikk med forord av rektor, professor Rolf Waaler og en biografi over Kristofer Lehmkuhl av prof. dr. Anton Mohr.
- 1959 *O.T. Jarlsby*: Perspektiver og problemer i papirindustrien.
- 1960 *Frithjof Bettum*: Hvalfangstens utvikling og dens hovedproblem i dag.
- 1961 *Fredrik Vogt*: Vannkraftens plass i vår økonomi.
- 1962 *Harald Throne-Holst*: Aktuelle problemer i forbindelse med omsetning av næringsmidler.
- 1963 *S. Walter Rostoft*: Samarbeidet mellom staten og næringslivet.
- 1964 *E. Wærenskjold*: Noen tanker om administrativ ledelse i dag og i morgen.
- 1965 *Erling D. Næss*: Tankfartens problemer og utsikter.
- 1966 *Aage W. Owe*: En industribedrift blir til. Erfaringer fra oppbyggingen av A/S Årdal og Sunndal Verk.
- 1967 *Rolf Østbye*: Strukturproblemer og industriforpliktelser.
- 1968 *O.R. Norland*: Bankenes rolle i det internasjonale penge- og kapitalmarked.
- 1969 *Arne Skaug*: Noen refleksjoner om norsk utenriksrepresentasjonsarbeide i utlandet for norsk næringsliv.
- 1970 *Nils Astrup*: Noen tanker om utviklingen i Norsk skipsfart og Norsk industri i 1970-årene.
- 1971 *Hilmar Reksten*: Noen ideer om konkurransevillje og risikomomenter under strukturendringene i norsk tankskipsfart.
- 1972 *Knut Getz Wold*: Norges Banks samarbeid med statsmaktene, bankene og utlandet.
- 1973 *Onar Onarheim*: Tanker omkring norsk verkstedsindustri. Perspektiver og forutsetninger for utvikling.
- 1974 *Knut Hagrup*: SAS og den internasjonale luftfart.
- 1975 *Kjell B. Langballe*: Kværnerkonsernet – oppbygging og egenart.
- 1976 *Oscar Strugstad*: Noen tanker om det private næringslivs rolle i overføringen av teknologi til utviklingslandene.
- 1977 *Johs. Mageli*: A/S Moelven Brug – Karakteristika og synspunkter.
- 1978 *Johan Melander*: Oversikt over Den norske Creditbank's organisasjon og virksomhet.
- 1979 *Finn Lied*: Statlig forretningsdrift.
- 1980 *Egil Abrahamsen*: Kreativitet, innovasjon og konkurransevne.
- 1981 *Toralv Maurstad*: Tanker om norsk teater og scenekunst.

- 1982 *Tor Halvorsen*: Inntektspolitikken sett med Landsorganisasjonens øyne.
- 1983 *Gerhard Heiberg* og *Jan Tore Odegard*: Internasjonalisering av norsk industri.
- 1984 *Aase Gudding Gresvig*: Kvinner og lederrollen.
- 1985 *Ragnar Halvorsen*: Lønnsomhetskrav – strategi for lønnsom vekst sett fra Dyno Industrier A.S's side.
- 1986 *Olav Thon*: Det personlige initiativ – status og muligheter i samfunnet i dag.
- 1987 *Egil Bakke*: Norsk konkurransepolitikk – i dag og i fremtiden.
- 1988 *Sjur Svabo*: Verdiskapning gjennom høyteknologisk nyetablering.
- 1989 *Trygve Hegnar*: Cruiseindustrien og Kloster Cruise.
- 1990 *Einar Førde*: NRK mellom marked og monopol.
- 1991 *Erik G. Braathen*: Norge sett fra luften. – Flytransport i en brytningstid.
- 1992 *Dag Børge Akerø*: Hva er TV 2, og hva bør vi bruke det til?
- 1993 *Svein Aaser*: Verdiskapning, sysselsetting og velferd. – Hvem tar ansvaret for fremtiden?
- 1994 Fred. Olsen: Hjernerevolusjonen og Norge.
- 1995 *Tormod Hermansen*: Fra enerett til mangfold – telemonopolene møter markedet.
- 1996 *Jannik Lindbæk*: Vekst og fattigdomsbekjempelse i utviklingslandene: IFC som instrument til varig selvhjelp.
- 1997 *Egil Myklebust*: Global organisasjonsutvikling med norsk utgangspunkt ... krevende balansegang.
- 1998 *Kristin Clemet*: Globaliseringen: Mulighet eller problem? Hvordan kan Norge møte globaliseringsutfordringene?
- 1999 *Kåre Valebrokk*: www.bufast.no – Er det mulig å globalisere Per Bufast?
- 2000 *Jens P. Heyerdahl d.y.*: Holdninger og bedriftskultur som konkurransefortrinn.
- 2001 *Gerd-Liv Valla*: Fagbevegelsen i et nytt århundre.